

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

ה' מן ד'באר ד'הוא י'שבו ד'עך ד'ים

פרשת תולדות

כיתה ח' (א)

הר"ד יואל גרינוואלד הי"ו
הר"ד שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

חידו"ת לפר' תולדות

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

פירש"י לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק.

לכאורה יפלא מאוד למה רמז זה הכתוב כאן בשעה שכבר נולדו יעקב ועשו, שהיה שישים שנה אחר לידתו של יצחק.

אלא דאיתא בגמרא (בבא מציעא פ"ז.) עד אברהם לא הוי זקנה, ומי שרצה לדבר עם יצחק דיבר עם אברהם, כי קלסתר פניהם היו שוים ממש, וביקש אברהם רחמים על הדבר, כדי שיכירו בינו לבין יצחק, ואז הוי זקנה, ואז היו מכירים ביניהם.

נמצא שאחר שהתפלל אברהם על זקנה, שוב לא היה דומה לגמרי ליצחק, ושוב היו ליצני הדור יכולים לומר מאבימלך נתעברה שרה, אולם עתה כאשר נולדו יעקב ועשו כתיב ויצחק בן שישים בלדת אותם, ותנן (אבות פרק ה' מכ"א) בן שישים לזקנה, ופירש"י תחלת זקנה באה עליו להלבנת קצת שערותיו, אם כן שוב היה קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, ולכן עכשיו ידעו הכל שאברהם הוליד את יצחק.

(עדות ביוסף)

* * *

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ.

פירש"י ויתן לך, יתן ויחזור ויתן, ואינו מובן הכוונה מה שיחזור ויתן, דכי אין ביכולתו של הקב"ה להשפיע הכל בבת אחת.

ואפשר לומר עפ"י ד"ק של הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע שהקשה בענין קללת הנחש, ועפר תאכל כל ימי חיך דלכאורה הלא אין זה שום קללה דבכ"מ שיבוא יהא לו פת בסלו ושם ביתו, כי יש לו אותו טעם בעפר מה שיש לבריה אחרת בשאר מיני תענוגים, ואמר הוא ז"ל עפ"י משל, גביר אחד היה לו שני בנים אחד פקח ואחד שוטה, להפקח נתן מזונותיו כל שבוע, והיה צריך לבוא אליו כל שבוע לקבלו, ולהשוטה נתן פעם בחודש מזונותיו על כל החודש, פעם שאל הבן הפקח אביו, למה אחיו השוטה מקבל בתחלת החודש כל המשכורת ואין לו שום דאגה, והוא צריך להטריח לבוא כל שבוע, ענה לו אביו, אחיך הוא שוטה ואין לי מה לדבר אתו, ובשעה שאני רואהו אני מצטער ממנו, לכן הנני נותן לו בפעם אחת הכל שלא ירמוס בחצרי, משא"כ אתה שהנך פקח, ואני נהנה כל פעם שאתה בא לבקש ממני, לכן אמרתי לך שתבא אלי כל שבוע, וזה קללתו הי' דעי"ז שיהא מוכן לו לחמו בלי עמל ויגיעה ולא יצטרך לבקש מהקב"ה מזונו, כדרך ברואים אחרים המחפשים להם מזונותיהם, ונושאים לפעמים עיניהם השמימה

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות ב"ס מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשיאות ב"ס מרן רבינו הגה"ס שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

לבקש מזונם מאת השי"ת כמ"ש (תהלים ק"ד) הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם, וזהו הקללה היותר גדולה שאין רוצים למעלה לשמוע את קולו כלל ואומרים לו קח לך את שלך והסתלק מנגד עיני לבל אראך ולבל אשמעך עוד עכדה"ק.

ובאמת דבריו היא גמ' מפורשת במס' יומא (ע"ו). שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה למלך ב"ו שיש לו בן אחד פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא הי' מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והי' מקביל פני אביו כל יום, אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן מחר ונמצא כולן מתים ברעב, נמצא כולן מכוונים את לבן לאביהן שבשמים ע"ש.

נמצא לפי"ז דזה שאינו בא השפעה מהקב"ה בפעם אחת, רק בזה אחר זה, וצריך בכל פעם להתפלל ולהקביל פני אביו שבשמים, מורה שהקב"ה נהנה ממנו, וכמו"כ חזינן שהבורא רפואות הטביע בטבע שרפואת חולה אינו בא בפעם אחת, כדי שיצטרך בכל יום לבקש מהקב"ה.

ולפי"ז יתבאר היטב דיצחק אבינו הי' מברכו ויתן לך האלקים מטל השמים בברכה זו ויתן ויחזור ויתן, דלא יהי' בפעם אחת, רק ויתן ויחזור ויתן, דזה ברכה גדולה שהשפע אינו בא בפעם אחת דבזה רואין דהקב"ה נהנה מתפלותיו וירצה לשמוע בקולו, והבן.

(ד"ת אלו אמרן רבינו בעל ברך משה ז"ל כששכב על ערש דוי בשנת תשנ"ח לפ"ק

והיה זקוק לרפואה, ואמר שלכן נחלה האדם לפעמים, והוא בכדי שיתעורר האדם

לבקש ולהתחנן לפני השי"ת, וכאשר האדם מתפלל הרי הוא מתרפא מיד)

אם יעקב ועשו, פירש"י איני יודע מה מלמדינו.

עס שטייט א שיינער פשט אין ספר צנצנת המן אז דעמאלטס האט געהייסן אין גאס אז יצחק מיט רבקה האבן צוויי זוהן, און לבן איר ברודער האט צוויי טעכטער, און זיי וועלן זיך משדך זיין, און די גרויסע טאכטער לאה וועט זיך משדך זיין מיט עשו דער גרויסער זוהן, און רחל וועט זיך משדך זיין מיט יעקב דער יונגערער זוהן. אזוי ווערט אראפ געברענגט אין רש"י אין פר' ויצא.

במילא איז דא א פראבלעם אויב יעקב וועט קומען צו לבן און וועט וועלן חתונה האבן מיט רחל, וועט אים לבן זאגן אז ער דארף ווארטן ביז עשו וועט אויך קומען און חתונה האבן מיט לאה, און נאר נאכדעם וועט ער קענען חתונה האבן מיט רחל, און פון דעם האט דאך יעקב מורא געהאט, ווייל אויב ער וועט דארפן ווארטן אויף עשו, קען אים עשו דארט הרגענען.

וועגן דעם האט רבקה געזאגט פאר יעקב אז ער זאל זאגן פאר לבן אז רבקה איז 'אם יעקב ועשו' און פון דעם וואס ער וועט קודם דערמאנען זיין נאמען, וועט לבן אליינס פארשטיין אז יעקב איז דער עלטערער זוהן, אזוי וועט ער אים נישט הייסן ווארטן אויף עשו, און אזוי וועט ער געראטעוועט ווערן.

מן הבאר ההוא ישקו העדרים - פרשת תולדות

ויתרוצו הבנים

אין א געלעגנהייט האט כ"ק מרן רבינו שליט"א דערציילט אז אלס קינד האט ער געהערט דערציילן אזוי, אין מדרש ווערט דערציילט אז יעקב מיט עשו האבן זיך צוטיילט מיט די צוויי עולםות, יעקב אבינו האט געמאכט א ישיבה און געזיצן און געלערנט מיט בחורים, ס'איז דארט געווען פיין ווארעם, עשו איז ארום געגאנגען אין וואלד, ס'איז געווען קאלט און פארפרוירן, און ער זעהט פון דערווייטנס אז דארט ערגעץ לייבט, האט ער געטראכט אז ער וועט גיין אהין זיך אנווארעמען.

ער קומט דארט אריין, זעהט ער יעקב אבינו זיצט דארט און לערנט מיט בחורים, יעקב רופט איהם אריין 'ברוך הבא מיין ברודער', און ער גיט איהם א ווארימע טיי ער זאל זיך דערבאפן דאס הארץ, פרעגט איהם עשו 'וואס טוהסטו דא?', זאגט ער 'איך לערן', זאגט עשו 'אנטשולדיגט, מ'האט דאך זיך צוטיילט מיט די עולםות, דו האסט דאך גענומען עולם הבא, און איך האב גענומען עולם הזה, און גיב א קוק דו זיצסט דא און דו לערנסט אין א בית מדרש, ס'איז פיין ווארעם, און איך פלאג מיך ארום', זאגט איהם יעקב, נו, גוט, בלייב דא אויך לערנען.

פרעגט עשו, וואס לערנט מען?, האט יעקב געזאגט בבא קמא דף ע"ז, דארט איז דער עמוד גמרא נאר איין שורה. עשו זעצט זיך אראפ און לערנט דורך די שורה, און שוין האט ער אפגעלערנט א עמוד גמרא, זאגט ער, אזוי, מ'קען אפגעלערנען א עמוד גמרא איינס צוויי... און ער וויל שוין איבער מישן און ווייטער גיין, זאגט איהם יעקב, ניין ס'גייט נישט אזוי, מ'דארף צו לערנען אויך תוס', הייבט עשו אן צו לערנען תוס' און הייבט זיך אן צו מוטשען, און מ'פרעגט איהם א קשיא, הייבט זיך עשו אויף, און זאגט, ווי איידער דאס, איך גיי מיר צוריק אין וואלד אריין, כך שמעתי אלם קינד.